

Veckans rubrik är Försonaren. Försoningen är för de flesta människor ett okänt begrepp och därför ska jag i denna predikan försöka förklara I veckans evangelium förklarar Johannes försoningen med hjälp av berättelsen i 4 Mos 21:4-9, se GT-texten.

1. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen ...

- a) Synden skapar en konflikt i förhållande till den helige Guden. Israels folk låg i konflikt med Gud. Den får de allvarligaste följder som kan tänkas, Rom 6:23.
- b) Denna sanning betonades särskilt på Medeltiden, 1000-talet. Anselm av Canterbury beskrev försoningen i juridiska termer som om vi stod inför en domare. Det fick särskilt två följder för vanligt folk. Den ena att sjukdomar, olyckor och katastrofer betraktades som Guds straff, till exempel pesten på 1300-talet. Den andra följden att människors föreställning av Gud var att Gud är arg, ond och vred. Hur ska vi kunna närma oss en sådan Gud. Hur ska konflikten lösas?
- c) I vår tid betonar vi inte att syndens lön är döden även om det är sant. Vi talar inte om en arg Gud, utan hellre om Guds kärlek. Det är bra. Evangeliet är goda nyheter, men vi får inte gå från ett dike till ett annat. Vi behöver förstå hur konflikten med Gud har fått sin lösning.

2. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så "måste" Människosonen upphöjas ...

- a) Rom 6:23. Vi kommer att döden dö, men när vi läser vår Bibel förstår vi att soning kan äga rum, ett sonande offer, ett ställföreträdande offer. Människan kunde inte komma i direktkontakt med den helige Guden med sin synd, men "genom offret". Blodet var beviset på att någon oskyldig betalat med sitt liv.
- b) Den konflikt synden förorsakat kan inte återställas med en syndabekännelse, goda gärningar eller pengar. Det skulle innebära att vi kan frälsa oss själva, att vi inte behöver Försoningen med Gud kan bara ske genom soning, det vill säga genom att en oskyldig dör döden. Det hebreiska ordet för sona, he kippär, betyder i grund "tvätta bort" eller "utplåna". Skulden betalades. Offret tjänstgjorde som en löspenning, en lösen. Blodet tvättar bort eller utplånar skulden och vi blir försonade med Gud.
- c) Jesu död på Golgata kan bara förstås i ljuset av GT:s offerkult. Men hans offer skiljer sig från alla andra, därför att han är Människosonen, Guds egen Son, det fullkomliga och därför också det sista offret. Efter Jesu död på Golgata behövs inga fler offer, vare sig från Israels folk, från dig eller mig. Du kan inte tvätta bort din skuld. Du behöver inte tvätta bort din skuld. Jesu Kristi blod tvättar bort din skuld.

3. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så "måste" Människosonen upphöjas för att var och en som tror på honom ska ha evigt liv.

- a) Att vi ska ha evigt liv betyder att vi leva försonade med Gud. Vi lever inte längre i konflikt med Gud och behöver inte längre vara rädda, vare sig för Gud eller för djävul. Aposteln Paulus skriver i Rom 5:10 att vi "blev försonade med Gud genom hans sons död." Människosonen har gett sitt liv till lösen för oss. Skulden är betald av Människosonen. Hebreerbrevets författare skriver att Kristus: "gick en gång för alla in i det allraheligaste, inte med bockars och kalvars blod, utan med sitt eget blod, och vann en evig återlösning." Hebr 9:22.
- b) Detta är en återlösning som gäller för "var och en", oavsett kön, ålder, social status eller religion.
- c) Idag börjar passionstiden och vi ska i år följa Johannespassionen. Vi kommer därför att många gånger återkomma till försoningen, grundbulten i den kristna tron. Varje mässa har försoningen i centrum.

Johannes skriver om Lammet, 1:29, 36 Enligt Johannesevangeliet dör Jesus samtidigt som påsklammen slaktas i templet, och när Johannes i Uppenbarelseboken ska förklara hur det kommer sig att vi är i himlen skriver "i kraft av Lammets blod". Vi är försonade med Gud.

Inledning: Idag vänder sig Jesus till en blivande lärjunge, Nikodemus som vill veta mer om Guds rike. De samtalar om den nya födelsen och i vår text om förutsättningen; försoningen. När två parter ligger i krig med varandra krävs försoning för att det ska sluta fred.

1. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen

- a) Det är ingen tillfällighet att Jesus talar om ormen. I 1 Mos 3:15 förbannar Gud ormen som lurat människan Eva. Mannen Adam syndade medvetet. Gud säger till ormen: Du som gjorde detta förbannad skall du vara ... Och jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan, och mellan din säd och hennes säd. Denna skall söndertrampa ditt huvud, och du skall stinga den i hälen.
- b) I GT-texten får vi ett första tecken på vad som ska hända.
- c) Liksom Mose hängde upp ormen ... I Ps 22 står att läsa (se Långfredagen). Jesus blir gjord till en förbannad, blir gjord till synd(-offer), till en död.

2. Människosonen måste upphöjas

- a) Det lilla ordet ”måste” betyder ”måste för att” ... försoning ska äga rum, Rom 6:23. Ormens makt att förgifta oss måste upphöra och ormgiftet måste ut ur våra kroppar. Gud måste krossa ormens huvud och låta var och en av oss genomgå en blodtransfusion. Det är också vad som sker när Jesus uppstår från de döda, svpsb 147:3 och hans blod blir till räddning.
- b) Jesus förklarar för Nikodemus att han talar om det himmelska. Han försöker förklara hur vi kan födas på nytt och hur vi blir delaktiga av det himmelska. Försoningen är en förutsättning.
- c) Som lärjungar kan vi följa Jesus, men som kristna är vi förmer än lärjungar. Vi är inlemmade i Jesus Kristus och ”i honom” är vi försonade med Gud. Gäller det alla?

3. var och en som tror på honom skall ha evig liv

- a) Nikodemus blev en lärjunge. Han var en av dem som var med om att ta ner Jesu döda kropp från korset. Jesu samtal med Nikodemus visar att det var möjligt för honom att födas på nytt. Därför skriver Johannes: var och en ... Tro, förtröstan, tillit och trofasthet hör samman. Det är förmågor som tillhör Gud, men som han gärna delar med sig av.
- b) Det finns människor som ännu inte tror men många frågar sig om det finns räddning för evigheten och några frågar om det finns räddning redan här i tiden. Går det att få en nystart? Det var vad Nikodemus samtalade med Jesus om.
- c) Många här i kyrkan kan berätta om hur de fått nytt liv genom tron på Herren Jesus. Hur de såg upp till honom, blev förvandlade och började leva det eviga livet redan här i tiden, Det betyder inte att vi är syndfria, men frimodiga. Hur lever vi då? Se ep. Syndabekännelsen och trosbekännelsen blir vår livsstil. Inte för att bli försonade med honom utan därför att vi (i Jesus Kristus) är försonade med honom.

Avslutning: Den här veckan riktar vår blick mot Försonaren. När två parter ligger i krig med varandra krävs försoning för att det ska bli fred. Jesus Kristus är den plats där Gud och människa kan mötas i frid. När vi idag går fram för att äta och dricka av Jesus Kristus själv

SPT 4 Mos 21:4-9, 1 Joh 1:8-2:2 och Joh 3:11-21

Jesus vänder sig till en blivande lärjunge, Nikodemus, som vill veta mer om Guds rike. Jesus talar om den nya födelsen och i vår text om dess förutsättning som är försoningen. När två parter ligger i krig med varandra krävs försoning för att de ska kunna sluta fred. Därefter kan den Upphöjde ge av sin Ande och människor ta emot syndernas förlåtelse, evigt liv och salighet.

Evangelietextens vidare kontext utgörs av Joh 3:1-10. Nikodemus frågar och Jesus svarar. Jesus svarar Nikodemus genom att säga att endast den nya födelsen ger oss möjlighet att komma in i Guds rike. Vi *måste* födas på nytt – av Anden. Ett predikoutkast kunde utgå från följande tre punkter:

1. vi måste födas på nytt, v 3
2. det är Andens verk, v 5
3. hur det går till, v 9

Flera kommentarer hävdar att talet om vattnet dels utgör en kontrast till Johannes döparen som döpte i vatten medan Jesus döper i helig Ande, dels att talet om vattnet är ett senare tillägg. Den ursprungliga tanken med texten var hursomhelst knappast dopet utan just den nya födelsen. Predikanten bör därför inte göra det svårt för sig genom att uppehålla sig vid dopet utan i stället tala just om den nya födelsen.

Det finns bara ett måste i hela Nya testamentet; vilket är det, frågade en kollega mig för många år sedan. Vi måste läsa bibeln? Vi måste be? Vi måste följa Jesus? Nej, nej, men vi måste födas på nytt! Nikodemus förstår att han inte själv kan åstadkomma den nya födelsen. För att den ska kunna ske behöver Gud själv verka ett mirakel, liknande det när Moses fick upphöja kopparormen i öknen.

V 11-13 Människosonen talar om sådant han vet eftersom han själv kommer från himmelen. Det finns ingen annan som kan förklara den nya födelsen. Jesus är Människosonen som kommit ner från himlen och som ska återvända dit igen. Från himlen ska han utgjuta den helige Ande och göra så att människor kan födas på nytt.

V 14-15 Den nya födelsen kan bara äga rum som ett resultat av att Jesus blir korsfäst, uppväcks från de döda och tar plats på Faderns högra sida. Upphöjelsen är vad som **måste** ske. I det här avseendet uppvisar Johannes stor samstämmighet med synoptikerna, se till exempel Mark 8:31, 9:31 och 10:33f.

Jesus säger att han måste **bli upphöjd**, grekiska *hypsoun*. Ordet återfinns i 8:28 och 12:32ff, men också i Apg 2:33 och 5:31. Johannes låter ordet syfta på korsfästelsen. Det står klart i och med jämförelsen med kopparormen och av 12:33. Men Lukas använder samma ord när han talar om himmelfärden. I hebreiskan kan motsvarande ord användas såväl om döden som om upphöjelsen, se Gen 40:13 och 19. Ordet "bli upphöjd" uttrycker en rörelse, en pågående handling. Jesus vänder tillbaka till sin Far genom att dö, Joh 13:1, för att sedan

uppväckas och fortsätta med himmelfärden, 20:17. Först när Jesus har återvänt kan människor förstå orden ”Jag Är”, se 8:28, 12:32. Att ”bli upphöjd” betyder med andra ord mer än att bara bli korsfäst.

Resultatet av att Jesus blir upphöjd är att han får namnet över alla namn, Fil 2:9, och han kan fullborda sin kallelse att döpa i den helige Ande, Joh 1:33. Genom den helige Ande kommer det eviga livet att strömma som levande vatten till och från den som tror, 7:37ff. Var och en som tror på honom kommer att ha evigt liv.

V 16-18 Skriftens berättelse om Moses och kopparormen var en profetisk handling genom vilken Gud visade vad som måste ske. I denna vers finns ännu en profetisk anspelning. Orden ”Så älskade Gud världen att Han utgav sin enfödde Son ...” är en anspelning på hur Abraham var villig att offra sin älskade son för att ”jordens alls släkten (hela världen) ska bli välsignade”, Gen 12:3 och 22:18.

Denna v 16 är också en övergång till fortsättningen som pekar på en realiserad eskatologi. Gud har sänd sin Son Jesus för att världen och var och en som tror på honom ska bli frälst. Den som inte tror ställer sig själv utanför.

V 19-21 Johannes menar att människors livsstil kan komma att avgöra hur de tror. Människor kan ”göra det onda” eller ”leva i sanningen”. Människor går antingen bort från Jesus eller mot Jesus.

Ett annat predikoutkast kan utgå från följande tre punkter:

1. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen

- a) I 1 Mos 3:15 förbannar Gud ormen som lurat Eva, men löftet säger att hennes säd en gång i framtiden ska söndertrampa ormens huvud.
- b) I GT-texten får vi ett första tecken på vad som ska hända.
- c) Jesus blir gjord till en förbannad, till ett syndoffer för vår skull.

2. Människosonen måste upphöjas

- a) Det lilla ordet ”måste”, grekiska *dei* betyder ”måste för att” ... försoning ska äga rum, Rom 6:23. Ormens makt att förgifta oss måste upphöra och ormgiftet måste ut ur våra kroppar. Gud måste låta oss genomgå en blodtransfusion.
- b) Jesus försöker förklara hur vi kan födas på nytt och hur vi blir delaktiga av det himmelska. Försoningen är en förutsättning.
- c) Som lärjungar kan vi följa Jesus, men som kristna är vi förmer än lärjungar. Vi är inlemmade i Jesus Kristus och ”i honom” är vi försonade med Gud.

3. var och en som tror på honom skall ha evig liv

- a) Nikodemus var med om att ta ner Jesu döda kropp från korset, Joh 19:39. Johannes skriver att var och en ... Tro, förtröstan, tillit och trofasthet hör samman. Det är förmågor som tillhör Gud, men som han gärna delar med sig av.
  - b) Det finns människor som ännu inte tror men frågar sig om det finns räddning för tiden och evigheten. Går det att få en nystart? Ja, det var vad Nikodemus lärde sig.
  - c) Många kan berätta om hur de såg upp till den korsfäste, blev förvandlade och började leva det eviga livet redan här i tiden.
- Episteltexten kan få utgöra evangeliets tillämpning.